

MAGYAR NÉP

KÉPES HETILAP

Előfizetési árak:
Éves évre 150.— L., félévre 85.— L.
Külföldre egész évre 250.— L.
Egyes szám ára 4.— L.

FŐSZERKESZTŐ:
GYALLAY DOMOKOS

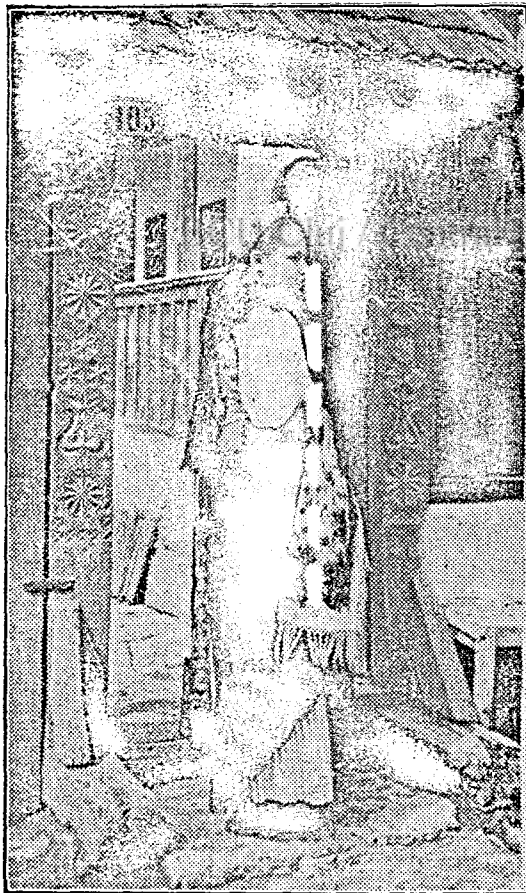
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
CLUJ,
Sírada Baron L. Pop 5. szám.
Megjelenik minden szombat.

Erdély virágos kertjéből.

Az ősi, magyaros ruházatkodás szépségeit mind több vidéken karolják föl. Egyes vidékeken nem is sejtett, csodálatos szépségű, eredeti ruhadarabokat elevenítenek föl. Lapunk egyik barátja például elragadtatással beszél egy homo-

Sajnos, még mindig találni olyan falvakat is, amelyek az izléstelen, félszeg ruhával akarják előkelőségüket mutogatni. Ilyen helyeken legtöbbször az a baj, hogy valami féligtanult varrónő van a vidéken, aki a városi cifra rongyok viselésére csábítja a leányokat.

Ma már a városi közönség is nagy figyelmet fordít erre a kérdésre. Ennek egyik jele, hogy a papiroskereskedések ablakai, kirakatai tele vannak szebbnél szebb olyan képekkel, amelyek a falusi magyarságot festői, szép ruhájában ábrázolják. Ezeknek a képeknek a készítése bizony magyar kötelesség lett volna, de sajnos nem akadt vál-

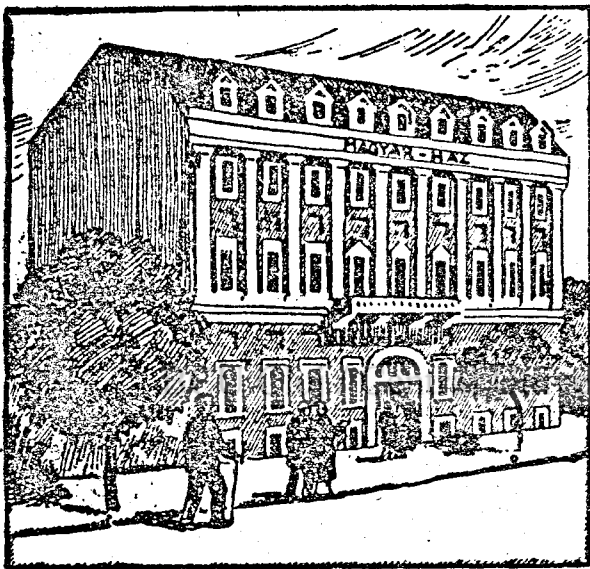
vidéki ünnepszeg külső szépségeiről. Erre az ünnepszegre a vidék női gyönyörű köntösökben multak föl. Nehány falu leányai olyan szép díszeket szedtek elé ez alkalomra a láda fe- kéről, hogy a nézőknek szemük-szájuk elállt színes csoportok láttára.

lalkozó a szép feladat megoldására. Örölnünk kell tehát, hogy egy Sibiuban élő szász fényké- pész, Fischer, vállalta a munkát s Erdély neve- zetes vidékeit bejárva, pompás képeket vett föl a falvak szépségeiről. Itt között képeink szintén a Fischer jóizlését dicsérik.

A bánsági Magyar Nap tanításai és tanulságai.

Gazdasági és művelődési szervezeteink nyári magvetésével párhuzamosan politikai képviselőink is derekasan dolgozott. Örömmel állapítjuk meg, hogy a vidéki párttagozatok is mind elevebben adnak jelt életükről. A parlamenti csoport hős erőfeszítései, amelyek jóideig nem találták meg a kellő visszhangot és méltánylást a vidéki tagozatokban, mostanság mind nagyobb mértékben munkára serkentik a belső front harcosait is.

Augusztus negyedikén a bánsági párttagozat rendezett Magyar Napot, amely az elhangzott beszédek, a hozott határozatok révén egész közéletünknek fontos megnyilatkozásává szélesedett. A Magyar Nap ünnepi hangulatában lelkes találkozója folyt le a pártközpontnak, par-

A Timișoara-i „Magyar Ház”.

lamentari csoportnak és a bánsági tagozatnak. Ezeket a kereteket a magyarság tömegei töltötték meg: a falvak népe és város polgársága egy szívvel lélekkel figyelt azokra a tanításokra, amelyek a vezetők ajkáról elhangzottak.

A tanítások főbb igazságait adjuk közre alábbi összefoglalásunkban, hogy a tanulságokat azok is levonhassák és lelkükbe véshessék, akik a bánsági főváros Magyar Napjain nem vehettek részt.

Dr. Ungár Adolf, a bánsági tagozat ügyvezető alelnöke, azt a tanulást vonta le megnyitó beszédében, hogy a bánsági magyarság a sérelmek és méltánytalanságok sulya alatt nem ropant össze, de szilárdabb lett, mint pöröly alatt a vas, jeléül annak, hogy ma már a legegyszerűbb magyar ember is tudja, érzi, hogy az elnyomás és jogfosztás mai rendszere mellett a védekezés csak az erők teljes egyesülése, céltudatos összefogása útján lehetséges.

Dr. Gyárfás Elemér történeti fejtegetésben mutatott rá, hogy Erdély népei milyen nagy

mértékben egymásra vannak utalva. Bármelyik nép akar a többi fölé kerekedni, abból elnyomás és szenvedés származik.

— A nagy román történelemtudós, Jorga, egyik 1932-ben megjelent tanulmányában — pontosan kimutatja, hogy Erdélyben a legutolsó évtizedekig nem érvényesült az elnyomó nemzeti gondolat; a magyarok beköltözésekor is, s a szászok betelepítésekor is, a régi és új elemek békésen elhelyezkedtek egymás mellett, egyik a másikban nem ellenséget, hanem a közös terület megművelésében segítő társat látott s ehhez képest Erdély közléte nem nemzeti, hanem rendi alapon szerveződött meg, az egyes nemzetek önkormányzatával.

— Sajnos, ma ezzel szemben felfogások és elméletek uralkodnak, melyek nem megoldáshoz, hanem a helyzet újabb összekuszálásához s következőleg új szenvedésekhez vezetnek. E felfogás jellegzetes kifejezője az a kulturpolitika, amelyet Anghelescu miniszter képvisel, amelyet e néven fognak keserű szívvel emlegetni a kisebbségek késői nemzedékei, s amelyet még elfogultabb szélsőségekbe igyekeznek behajszolni az az irányzat, amely a Ghibu Onisifor nevéhez fűződik s amely újabb megerősítést kapott a Vajda-féle politikai izgatásokban.

— Mindezekkel szemben — tanítja Gyárfás Elemér — köztudattá kell tennünk, hogy nekünk jogunk van ezen a földön nemzeti életet élnünk s meg kell értetnünk ellenfeleinkkel, hogy bomlasztó ék leszünk s bajt és veszedelmet hozunk magunkra is, az államra is, ha nemzeti öntudatunkat elveszítjük.

Sándor József szenátor, szintén történelmi visszapillantás útján szüri le tanulságait. Elmondja, hogy a Magyar Párt hat alkalommal kötött egyezséget román pártokkal. Mindannyiszor az ígéretek egész halmazát kaptuk meg, amelyekből azonban soha nem lett valóság. A tapasztalat pedig azt mutatja, hogy a másfél tucat román párt vezetői és a magyar párt vezetői között soha sem tudott megértés létrejönni, mert ha ellentét van is az egyes román pártok között, a hátunkon mind kibékülnek és abban egyek voltak, hogy a magyarsággal szemben minden eszközt fel kell használni. Elvárják a közeledést, de csak addig, amíg kellemesek vagyunk, míhelyt azonban a legkisebb elismerésről van szó, a román pártok egyek a magyar kisebbség kisebbsítésében. Ez a valódi kép és ehhez kell alkalmazkodni.

Szabó Béni azt a küzdelmet ismertette, amelyet mint az iparos ügyek képviselője, folytat a kisiparosok érdekeinek védelmében. Az adók aránytalan elosztásával, az aránytalan terhek kiméretlen behajtásával, kis és csekély hátralékok miatt a létfenntartást jelentő ipari eszközök elárverezésével, hova-tovább megsemmisítik a kisipart és vele az ország egyik legjobb adórétégét. Azzal, hogy a közmunkákból

kiszorult a kisipar és a hasznos közvetítők szedik le, azzal, hogy az adófillérekből semmi sem jut vissza a kisiparoshoz, hanem a közpénzek elherdálásával csak nő a nyomorúság, a kisipart halálra akarják itélni. Ez ellen a kenyérharc ellen csak az a védelem, hogy a fajfenntartás ösztöne hasson át mindannyiunkat, a munkaalkalmaink, vásárlásaink megbízásaink az egymást támogatás jegyében kell, hogy történjenek. Le kell omlania minden elválasztó falnak, ami felfelé már nincs is, hiszen egyformán a földön fekszünk mindannyian, hanem lefelé a munkás-ságnak kell megértenie azt, hogy a vérség, a faj-ság, a mult minden szála és a szorú jelen minden keserve ide köti őt a magyarsághoz, a Magyar Párthoz.

Az elhangzott nagyhatású beszédek után Dr. Szathmáry Lajos a vidéki tagozatok nevében fejezte ki a magyar nép hűségét és szeretetét a politikai vezetők iránt. Majd előterjesztette a határozati javaslatot, amely a következőkben foglalja össze a bánási Magyar Nap állásfoglalásait.

A közgyűlés mély megdöbbenéssel állapítja meg, hogy amikor a még állásban lévő csekély számú köztisztviselőket sorra fosztják meg nyelvvizsgák ürügye alatt száraz kenyerrüktől, ugyanakkor a román nemzeti munka védelmé-

nek ürügye alatt a magánvállalatoknál való elhelyezkedést is lehetetlenné akarják tenni a magyarság fiai számára. Ugyanakkor a közgyűlés felhívja minden magyar ember lelkiismeretét, hogy ami munkaalkalom még kinek-kinek rendelkezésére áll, azt a magyarság közkinccsének őrizze és gondozza és e munkaalkalmakban a lehetőségig saját testvéreit részesítse.

Erélyesen tiltakozik a közgyűlés a közigazgatási törvényjavaslatnak szenátusi szövegében megnyilatkozó kisebbségellenes törekvései ellen és ezekkel szemben a pártvezetőséget a legerélyesebb harcra kéri fel. A közgyűlés fájó tragédiának kénytelen minősíteni, hogy az ország kulturpolitikáját ma is még az az Anghelescu miniszter irányítja, akinek kisebbségellenes felfogása és magatartása az ország határain kívül is ismeretes és akinek törekvéseivel szemben a legélesebb küzdelmet tartja szükségesnek.

Tiltakozik a közgyűlés a nyelvvizsgák rendszere ellen és kéri a pártvezetőséget, hogy e súlyos jogi és erkölcsi visszaélés ellen minden törvényes jogorvoslati eszközt vegyen igénybe.

A Magyar Nap messzehangzó politikai megnyilatkozásai mellett az ünnepségek többi részéi is értékes gondolatokkal termékenyítették meg a bánási magyarság közéletét.

Külföld

Az abesszin háború. A Népszövetség tanácsának rendkívüli ülése — amint azt előre is lehetett gondolni — nem oldotta meg a vitás kérdést, hanem a feleket a békéltető tárgyalások felvételére utasította s újabb határnapot tűztek ki a kérdés népszövetségi tárgyalására. Ez a határnap szeptember hó 4. napja, amikor a Népszövetség az olasz-abesszin viszályt egész terjedelmében le fogja tárgyalni, még akkor is, ha Olaszország nem fog részt venni a tárgyaláson. Legalább is ez az angol álláspont, bizonyára annak tudatában, hogy Olaszország nem megy el erre a tárgyalásra.

A legnagyobb mértékben kétséget keltő azonban, hogy szeptember

negyedikén lesz-e lehetőség erre a tárgyalásra, mert a háborus elől születek folyton fokozódó erővel folynak, Abesszinia már elrejelte a mozgósítást s teljesen ész az olasz haditerv is, még pedig — úgy látszik — titkos francia támogatással. Egyedül Anglia az, amely határozottan szembeáll az olasz törekvésekkel és igyekszik megmenteni a békét, bár e miatt olyan erős támadásokat kap az olasz sajtóban, hogy kénytelen volt hivatalosan fellépni miattuk az olasz kormányfőnél. Japán és Svédország szállítják a fegyvert és egyéb hadianyagot Abessziniának s nem lehetetlen, hogy Japán egyéb uton is segítségére lesz afrikai barátjának.

A helyzet képe tehát éppen nem megnyugtató, sőt komoly veszedelemekkel fenyeget, amik-

nek hatását és következményeit ki sem lehet számítani.

Kommunista zavargások. Most, változatosság okából, Franciaországban törtek ki, a legnagyobb hadikikötő: Brest fegyvergyárában. Itt hatezer munkás lázadt fel, úgy, hogy a helyőrség tengerész katonáit kellett fegyverbe szólítani leverésükre. Valóságos csata fejlődött ki a két csapat között s csak így sikerült helyreállítani a rendet. Közben az ország más városaiban is voltak kommunista zavargások, állítólag a tervezett fizetéscsökkentés és adóemelés miatt, valóságban azonban Moszkvából szervezett izgatás folytán. A zavargások komoly gondot okoznak a kormánynak, nemcsak azért, mert leküzdésük nagy fáradtsággal, költséggel és vérveszteséggel történhetik meg

„Magyar Nép“-et terjeszteni magyar kötelesség!

hanem főképen azért, mert napnál világosabban bizonyítják, mennyire lehet megbizni a szovjet ígéréteiben. A francia-orosz szerződés megkötésekor ugyanis a szovjet kötelezte magát, hogy Franciaországban tartózkodni fog a kommunista izgatástól. Hát most bebizonyította, hogy mit ér a szovjet ígérete!

Minisztertanács a Bakonyban. A magyar minisztérium a múlt év óta nyáron az ország különböző vidékein tartja tanácskozásait, hogy a helyszínen ismerkedhessék meg a lakosság bajaival és kívánságaival. Az idén a Bakonyban tartottak minisztertanácsot, aminek tárgya a rendes folyó ügyeken kívül a telepítés kérdése, aminek keresztlviteléhez már az idén hozzákezdének s évenként egyre kiterjedtebb mértékben folytatják, hogy a kisembereket földhöz s keresethez juttassák.

A hajthatatlan horvátok. Hogy ősszel megint összeül a szerb országgyűlés, a kormány máris tapogatózik a vezető horvát politikusoknál a horvátok kívánságairól. A horvátok hajthatatlanul megmaradnak eddigi állandó kívánságaiknál, vagyis Horvátország önállóságánál. Így félős, hogy a kétségtelenül békés indulatu új kormány tud-e komoly eredményt elérni a délszláv egység fenntartani kívánt gondolata mellett.

A fekete kastély. A kémek rejtelmes fekete kastélyáról rendkívül érdekes cikket közöl *Tolnai Világlapja* új száma, amely nagy terjedelemben és gazdag tartalommal jelent meg. A legkiválóbb magyar írók novellái mellett számtalan pompás illusztrált cikket, remek folytatásos regényt, nagyszerű rovatokat és közel száz érdekes képet talál az olvasó a népszerű képeklaphon.

Belpolitikai hírek

Megbukott a kereskedelemügyi miniszter. Manolescu Strunga, kereskedelemügyi miniszter külkereskedelmi rendszere nem vált be. A minisztertanács sokszor foglalkozott ezzel a súlyos következményekkel fenyegető ügygel. Végül is Tatarescu miniszterelnök, lemondásra kényszerítette Manolescu Strungát. A miniszter távozása újból időszerűvé tette a kormány átszervezésének kérdését. Hir szerint a földművelésügyi miniszter is távozik a kormányból. Most már bizonyos, hogy a parlament őszi ülészekának megnyitása előtt a kormány átszervezése meg fog történni.

Érdekes terv. Az Országos Magyar Párt Ciuc-megyei tagozatának elnöki tanácsa gyűlést tartott. A gyűlésen több fontos ügyet tárgyaltak le. Felmerült az érdekes terv, hogy a székely megyék magyarpárti tagozatai időnként tartsanak együttes üléseket. Ezáltal az egységes működést és a fokozottabb tevékenység kifejtését akarja előmozdítani a Ciuc-megyei tagozat. A határozatot megküldötték az összes érdekelt tagozatoknak. Megemlítjük, hogy a gyűlésen tartalmas vita folyt a Székelyföld iskoláinak helyzetéről és a hitelkérdéssel kapcsolatos bajokról. Az elnöki tanács megkezdte a Magyar Párt Országos nagygyűlésnek előkészítését, mert a Pártközpont határozata értelmében az idei nagygyűlés a megye székhelyén lesz.

Mit tett a Magyar Párt a tanárokért és tanítókért? Ismeretes, hogy azok a tanítók és tanárok, akiknek nyelvvizsgájuk

nem sikerült, tanfolyamot hallgattak a nyáron. Kezdetben az volt az általános felfogás, hogy a tanfolyam után nem lesz nyelvvizsga. A közoktatásügyi miniszter azonban rendeletet bocsátott ki, hogy mindazoknak a kisebbségi tanítóknak és tanároknak, akiknek eddig még vizsgájuk nem sikerült, augusztus hónap 16-án vizsgára kell állniok. A Magyar Párt nevében Gyárfás Elemér szenátor és dr. Willer József képviselő beadványban hívták fel a kormány figyelmét, hogy a rendelet sérelmes. Annak idején a Magyar Párt a Népszövetséghez emlékiratot adott be a kisebbségi tanárok és tanítók nyelvvizsgálja ügyében. Ezt az ügyet a Nemzetek Szövetsége nem tárgyalta le. Titulescu külügyminiszter ugyanis kérte, hogy vegyék le az ügyet a napirendről, mivel a román kormány nem követel több nyelvvizsgát a tanároktól, csupán tanfolyamra hívja be azokat, akik nem bírnak megfelelően az állam nyelvét. Titulescu kielentései alapján meg is történtek a behívások s a tanfolyamok sok nehézségek után megkezdődtek.

A Magyar Párt a kormányhoz beadott panasziratában kifejté, hogy az újabb nyelvvizsgára vonatkozó rendelkezés teljesen ellentétben áll Titulescu külügyminiszternek írásban beadott népszövetségi nyilatkozatával.

A kisebbségi tanárok és tanítók ezek után remélik, hogy a kormány belátja a Magyar Párt érvelésének helyességét és a nyelvvizsgák elmaradnak.

Békítik Vajdát Maniur. Vajda és párthívei hajlandóságot mutatnak a nemzeti pártba való visszatérésre, ha visszaveszik őket. Maniu áll

lag hajlandó kibékülni Vajdával, azonban Vajda hiveit nem akarja mind vissza venni. Ha a kibékülés megtörténik, a nemzeti pártot teljesen átszervezik.

A szenátus alelnöke is belekeveredett a valuta botrányba. A Magyar Nép utóbbi számaiban több ízben foglalkoztunk azzal a nagy csalással, amelyikbe előkelő állású tisztviselők és neves politikusok keveredtek be. A vizsgálat során megállapították, hogy a szenátus alelnöke, Ilescu is bűnös szerepet töltött be a botrányos ügyben. A vizsgálóbíró szerint Ilescu anyagi előnyökért közben járt a nemzeti bank kormányzójánál bizonyos kérvények elintézése végett. A közbenjárást, mint kijáró végezte és így cselekedete a törvények értelmében büntetendő. A szenátus alelnökét a vád alá helyezés után nem tartóztatták, mert a vizsgálóbíró nem tartotta szükségesnek.

Titulescu Moszkvába készül. Titulescu külügyminiszter oroszországi látogatását szeptemberben fogja megtenni. Titulescut Oroszországban nagy fényvel és pompával fogják fogadni. A külügyminiszter tiszteletére katonai diszfelvonulás lesz. A látogatás programját Oroszország külügyi népbiztosa, Litvinov állítja össze.

A maharadzsa érdekes élete Budapesten. A Budapesten tartózkodó indiai maharadzsa érdekes életéről pompás illusztrált cikkben számol be a *Délbáb* új száma, amely több mint száz oldal terjedelemben és remek tartalommal jelent meg. Kitünő képes rádióműsorokat, egyfelvonásos szindarabot, novellát, színházi beszámolókat, nagyszerű filmröport, számos riportot, slágerszövegeket és több mint száz képet talál az olvasó a népszerű színházi képeslap gazdag új számában.

ÉLETKÉP

Több ezer ember vett részt a Petőfi-ünnepélyen. Lapunk előző számában rövid hirt közöltünk a Sighisoara-i Petőfi-ünnepélyről. Az ünnepélyről részletes tudósítást az alábbiakban adunk. Augusztus 4-én, délután gyülekezett össze az ezrekre menő közönség az Albesti-i református iskola udvarán. Az ünneplő közönség innen dr. Gábor Istvánnak, a Sighisoara-i magyar kaszinó elnökének vezetése mellett zeneszóval vonult ki az emlékműhöz. Az ünnepély Fekete Lajos Ormenes-i unitárius lelkész gyönyörű imájával kezdődött. A Cristur-i róm. kath. vegyeskar Tárca—Petőfi dalokat adott elő. Ürmösi Gyula Endrődi Sándor „Petőfi” című versét szavalta lendülettel. A Bodoga-i fuvószenekar és református dalárda adott elő ezután Petőfi dalokat. Dr. Jodál Gábor Odorheiu-i ügyvéd, a Magyar Párt tagozati elnöke mondott emlékbeszédet, méltatva a nagy nap jelentőségét. A Sighisoara-i Református Dalárda „Egy gondolat bánt engemet” című dalt énekelt, mely után Csiffó Mária szépen szavalta Deák Sándor: „Petőfi szózata” című versét. A Säcueni-i vegyeskar és az Albesti-i református fuvószenekar énekelt, illetve játszott Petőfi és Szaboleska dalokat.

Ezután került sor az emlékmű megkoszorúzására. Az emlékműre a már előre elhelyezett virágkoszorú mellé koszorút helyezett az Országos Magyar Párt, az Odorheiu-i Székely Dalegylet, a Magyar Párt Cristur-i tagozata, a Sighisoara-i Református Dalárda és Magyar Kaszinó. Az ünnepélyt a református iskola udvarán a

késő éjszakába nyúló tánc követte.

Örvendetes dolog, hogy a fel-emelő ünnepélyen a környékbeli falvak népe százas csapatokban vett részt. Bizonyítja ez, hogy a magyarság hűségesen ragaszkodik nagyjainak emlékéhez és a hagyományokhoz.

Adóbonokkal lehet fizetni az 1934. április 1. előtti adóhátralékokat! Ismeretes, hogy a pénzügyminiszter rendeletet adott ki, amelynek értelmében 1935. ápr. 1-től kezdve megszünteti az adóbonokkal való fizetést. A pénzügyminisztérium most újabb rendeletet bocsátott ki az adóbonokkal való fizetésre vonatkozólag. Az új rendelet szerint a pénzügyminisztérium hozzájárult ahhoz, hogy azok, akik nem vásárolták, hanem közvetlenül kapták az államtól az adóbonokat, ezekkel a bonokkal fizethetik 1934. április 1. előtti időből származó hátralékos adóikat. A fizetés száz százalékban történik; készpénzzel tehát semmit sem kell törleszteni.

A fizetés iránti kérvényeket az illetékes pénzügyigazgatósághoz kell benyújtani és a kérvényhez mellékelni kell az adóhivatal adóbizonyslatát, az igazolást, hogy a kérvényező miért és milyen összegben kapott bonokat, mennyi volt a bonok összértéke, melyik pénzügyigazgatóság útján kapta a bonokat? Ezen kívül mellékelni kell azokat az igazolványokat, amelyeket a pénztár az adóbonok kiosztásakor adott.

Vége szakad a csendőr-visszéléseknek a Székelyföldön. Utóbbi időben, különösen Ciucmegyében történt sok visszavonulás a csendőrség részéről. Jeleztük lapunkban, hogy a magyar parlamenti csoport tagjai több ízben álltak a csend

örök méltánytalan eljárásai ellen. Különösen Gyárfás Elemér szenátor és Pál Gábor képviselő követtek el mindent, hogy a csendörök bánásmódját enyhébbé tegyék. Radulescu csendőrőrnagy legutóbb Tusnád fürdőn nagy botrányt rendezett és ezzel kapcsolatban Lascu főügyész hivatalos hatalommal való visszaélés címén vádat emelt az őrnagy ellen. Radulescu ugyanis egy pincért felpofozott, mert a pincér elesett és az őrnagy feleségének ruháját étellel leöntötte. Erre a pincér is pofonütötte a polgári ruhában levő őrnagyot. A pincért az őrre kísérték és borzalmasan elverték. Az esettel kapcsolatban dr. Pál Gábor képviselő a következő nyilatkozatot tette:

— Valószínű, hogy a Csizsár pincér megdöbrentő esete indokul szolgál Radulescu csendőrőrnagy várvavárt elhelyezésére. A különböző csendőrőrsökön esztendőnk óta lefolyt kegyetlenkedések csaknem egyedül arra vezethetők vissza, hogy az ő egyénisége és magatartása nem alkalmas az alantas műveltségű csendőrőrmesterek durva bánásmódjának megfékezésére. Már a múlt év decemberében eljártunk Gyárfás Elemér szenátorral az országos csendőrpáncsnokságnál a ciucmegyei csendőrviassaélések megtorlása ügyében és akkor ott is rámutattunk, hogy a hiba Radulescu csendőrőrnagy személyében keresendő.

— Aki kisebbségi vidéken egy csendőrszárnyparancsnokság élén áll, annak tudnia kell, hogy a visszaélések megelőzése érdekében megfigyelés alatt kell tartani az alantas közegeket s kellő tapintattal kell utánajárni: mit csinál az az őrmester, akinek puskát, szuronyt, revolvért és bilincset adtak a

kezébe? Ő nem ezt tette, hanem válasz nélkül hagyta beadványaim tömegét, melyek a leg súlyosabb sérülésekről orvosi bizonyítványok alapján számoltak be. A parancsnoknak sokkal magasabb felfogása és erkölcsi érzéke kell, hogy legyen, mint egy csendőrőrmesternek s ha ez nincs, az ilyen vidéken pokollá válik a nép mindennapi élete. Ezt megirtuk abban a beadványban is, melyet ez év márciusában a magyar parlamenti csoport összes tagjai személyesen adtak át Tătărescu miniszterelnöknek.

— Radulescu csendőrőrnagy Tusnád-fürdőn elkövetett cselekményét magam is jelentetem az Inspectoratul General al Jandarmariei-nél Bucurestiben. Meg kell jegyeznem, hogy Radulescu csendőrőrnagy a többségi lakosság körében is nagy ellenszenvet váltott ki s román részről is kéri mind a többségi, mind pedig a kisebbségi újságírókat arra, hogy minél erőteljesebben foglalkozzanak a szomorúan jellemző esettel.

Vérhas és bélhurut járvány van Erdélyben. Erdély sok vidékén súlyos vérhas és bélhurut járvány van. Egyes helyeken tifusz megbetegedések for-

dulnak elő. A Mezőségen különösen a két-három éves gyermekek körében pusztít a vérhas járvány. Nagyon sok kis gyermek halt már meg. Arad vidékén a bélhurut betegség kezd terjedni. Ezeknek a betegségeknek fellépése és terjedése összefüggésben áll az éretlen gyümölcs fogyasztásával. Ezért csak érett és fogyasztás előtt jól megmosott gyümölcsöt szabad enni különösen olyan helyeken, ahol járvány-veszedelem fenyeget. Itt említjük meg, hogy Magyarországon Kecskemét vidékén van nagy járvány, Kecskeméten negyvennyolc halálos áldozata van a vérhas és bélhurut betegségeknek.

Olaszországban kitört egy tűzhányó hegy. Lapunk egyik előző számában közöltük, hogy a földön mindenféle nagy természeti szerencsétlenségek pusztítanak. Ujabban nemcsak idegen világrészek tűzhányói, hanem az Európában levő tűzhányók is működni kezdettek. Olaszországban a Stromboli nevű tűzhányóhegy működik. A tűzhányó tüzes kődarabokat vet ki és hamuesővel árasztja el a vidéket. A kiömlő láva izzó folyam alakjában hömpölyög a művelés alatt álló völgyek felé.

Az erdélyi szervezett magyar gazdatársadalom egyetlen köz- és mezőgazdasági szaklapja az

ERDÉLYI GAZDA

az Erdélyi Gazdasági Egylet hivatalos lapja. Szerkesztőség és kiadóhivatal: CLUJ, Strada A. Muresan 10 szám.

A lapot az E. G. E. tagjai 60 lej évi tagdíj ellenében tagsági illetmény fejében kapják. Nem tagok részére is az évi előfizetési díj mindössze 80 lej. A lap megjelenik minden hó 1-én.

Lépjön be minden magyar gazda az Erdélyi Gazdasági Egylet tagjai sorába. Tagsági nyilatkozatot és mutatószámot az E. G. E. díjtalanul küld, úgyszintén gazdakörök alakításához szükséges részletes útmutatót is.

A magyar tanítók figyelmébe!

A lezárt iskolai év folyamán a magyar tannyelvű elemi iskolák legnagyobb része bevezette és kipróbálta a Minerva Rt. könyvkiadó vállalat kiadásában megjelent egységes tankönyveket. Az állami és egyházi szakbírálok egyforma elismeréssel ajánlották a könyvek kiadását és az egy évi gyakorlati használat teljesen igazolta azokat a reményeket, amelyek a tanítóság ezekhez a tankönyvekhez fűzött. Gyakorlati tanfélék ismertették a tankönyvek kiváló használhatóságát és az azok útján elért eredményeket. A kiadó vállalat az elmúlt év folyamán több mint 2000 darab ismertetési példányt küldött szét s így a tanítóság tulnyomó nagy részének módjában állott személyesen is áttanulmányozni a legkiválóbb román és magyar tankönyvirok által a pedagógia összes követelményeinek figyelembe vétele mellett összeállított, feltűnően szépen illusztrált és nyomdatechnikailag is tetőzetesen kiállított tankönyveket. A sok szemléltető kép és ábra, a számtani részekben pedig a bő példátár nagyban megkönnyíti a tanító munkáját s feltétlenül biztosítja az eredményt. Amennyiben valamelyik tanító ur még nem kapott volna ismertetési tiszteletpéldányt, forduljon a Minerva Irodalmi és Nyomdai Rt.-hoz, Cluj, Str. Baron L. Pop No. 5, ahonnan a pontos cím közlése mellett megkapja az őt érdeklő tankönyvet.

A szóban levő tankönyvek szerzőinek nevét, a könyvek főbb tárgyát, engedélyezési számát és árát az alábbiakban adjuk:

1. Fejes—Felméry—Dócziné: *Új ABC. A jelképes írvaolvasó és fonetikus módszereket egyesítő ABC és olvasókönyv az elemi népiskolák számára. (Eng. 487—1931. cons. perm. sz. a.) Ara 24 lej.*

2. Fejes—Felméry—Dócziné: *Vérekönyv az új ábécéhez. Ara 8 lej.*

3. Felméry Sándor, Lőrinczy Ferenc, Bedelean Diomed és Osz Sándor: *Magyar olvasókönyv, számtan és egyéb tudnivalók az elemi iskolák II. o. számára. (Eng. 43—1932. és 9568—1933. sz. a.) Ara 59 lej.*

4. Lőrinczy Ferenc, Bedelean Diomed, C. Stan, Osz Sándor és Ferenczy Gábor: *Magyar olvasókönyv, természettudomány, számtan, limba română, carte de cetire. Istoria și geografia az el. isk. II. o. számára. (Eng. 84.422—1933. és 98674—1933. sz. alatt.) Ara 80 lej.*

5. Lőrinczy Ferenc, Bedelean Diomed, C. Stan, Ferenczy Gábor, Kali Sándor és Felméry Sándor: *Magyar olvasókönyv, természettudomány, földrajz, számtan, mértan, limba română, carte de cetire și istoria a magyar tannyelvű elemi iskolák IV. o. számára. (Eng. 84.418—1933, 95.388—1933, 97365—1933, 98673—1933. sz. a.) Ara 90 lej.*

Megakadályozzák a teherautóval való fuvarozást. Egy 1932. évi törvényre való hivatkozással a teherautó tulajdonosoknak nem engedik meg, hogy idegen árukat fuvarozzanak. A teherautók tulajdonosai csak saját áruikat szállíthatják a teherautókon. Az említett törvény ugyanis kimondja, hogy Romániában fuvarozásra csak a vasut jogosult. A teherautó tulajdonosok tiltakozni fognak a sérelmes rendelkezés ellen, mert iparengedélyük van a fuvarozásra és bevételeik után adót fizetnek.

Véres bucsu a Szentanna tónál. A Szent Anna tónál közelebbről tartották meg a hagyományos bucsut. A felemelő és áhítatos ünnepségek nagyon szomorúan végződtek. Két Ciuc-megyei falu népe összeveszett. A veszekedés véres verekedéssé fajult. Dorongokkal, husángokkal mentek az emberek egymásnak. A csunya verekedés alkalmával nagyon sokan megsebesültek. Szomorú dolog, hogy a szégyenteljes eseménynek sok idegen kiránduló volt szemtanúja. Az ilyen és ehhez hasonló felháborító események nem alkalmasak arra, hogy fel-

lendítsék a Székelyföld idegen forgalmát.

Ujabb csapást mértek a kisebbségi tisztviselőkre. A kormány súlyos következményű rendeletet bocsájtott ki a kisebbségi tisztviselők nyugdíjazásával kapcsolatban. A rendelet kimondja, hogy a **közhivatalnokok nem kérhetik addig nyugdíjaztatásukat, amíg nem igazolják, hogy sikerrel letették a nyelvvizsgát.** A rendelkezést azzal indokolják, hogy sok kisebbségi tisztviselő azért kérte nyugdíjaztatását, mert félt a nyelvvizsgára való állástól. Az ilyen tisztviselők közül nagyon sokan még nem érték el a nyugdíjkorhatárt és ezért az új rendelet értelmében, orvosi vélemény után is, csak akkor nyugdíjazhatók, ha a nyelvvizsgát letették.

Bajt okozott a veszett kecske teje. A Sălaj-megyei Boghis-községben Rád Mihály gazdálkodó kecskéjét veszett kutya marta meg. A kecske megveszett és miután agyonütötték, a hatóságok tudta nélkül elásták. Közben egy boghisi gyermek, aki a veszett kecske tejéből ivott, veszettségben meghalt. Csak hosszas vizsgálat után állapította meg az állatorvos, hogy huszonnyolcan ittak a veszett kecske tejéből. A fertőzésre gyanus embereket a Pasztör-intézetbe küldték kezelés végett. A szomorú esettel kapcsolatban megállapították, hogy a falu bírása, Kineses Márton, bár tudott az esetről, azt nem jelentette sem a Boghis-i jegyzőségnek sem más illetékes hatóságnak. Ez által súlyos mulasztást követett el. Állítólag sokan vannak még, akik a veszett kecske tejéből ittak, de nem merik bevallani, mert nem akarják, hogy őket is a Pasztör intézetbe utalják.

Kérjen mutatványszámot gyermeke számára az

UJ CIMBORA

cimű képes gyermeklapból. Megjelenik havonta háromszor.

Előfizetési díj egész évre 200, félévre 100, negyedévre 50 lei.

Szerkesztőség és kiadóhivatal Cluj, Str. Baron L. Pop 5.

Bánya-szerencsétlenség Afrikában. A Délafrikai Briton szénbányában bányarobbanás történt. A robbanás következtében a romok löbb száz bányászt eltemettek. Nyolcvan bányász és a bánya igazgatója életüket veszítették a szerencsétlenség alkalmával.

Meghalt Jugoszlávia legöregebb embere. Szerbiában meghalt Trajko Smilkovics gazdálkodó százharmincegy éves korában. Az öreg földműves csaknem egész életében nem volt beteg. Az elmúlt évszázad minden eseményére emlékezett és sokat mesélt a múlt század forradalmi és háborús eseményeiről.

Nagy esalás Bucarestiben. Bucaresti város tűzoltóságának egyik főtisztviselője a tűzoltóság pénzeiből több millió lei értékű összeget a maga céljaira használt fel. A bűnös tisztviselőt letartóztatták.

Szomorú szám. Szakértők megállapítása szerint Románia lakosságának 40 százaléka vérbajos. Ezek szerint 8 millió ember szenved a rettenetes betegségben. Évente 60–80 ezer ember hal meg vérbaj következtében. Szomorú dolog, hogy ez a betegség nemcsak városokon, hanem falvakon is el van terjedve.

Hajózhatóvá teszik a Dnyesztert. A Dnyeszterfolyó medre, mint ahogy a háború óta nem tisztították, teljesen eliszaposo-

dott. A medret most kotrógépekkel tisztítják, hogy a folyót megint hajózhatóvá tegyék. Remélik, hogy három évi munka után a medret teljesen rendbe hozzák.

Félholtra verték Ceta-n a végrehajtót. A Ludus melletti Ceta községbe kiszállott a Ludusi adóhivatal egész személyzete, hogy a hátralékos adókat behajtsák. A község lakosságának legnagyobb része Luduson volt a vásárban. A végrehajtók a csendőrség segítségével feltörték és feldúlták a lakásokat. A felbőszült lakosság, főképpen asszonyok és gyermekek, kaszákkal és kapákkal támadták meg az erőszakos végrehajtókat. Coadá végrehajtót egy kapával úgy fejbe verték, hogy eszméletlenül össze esett. A Turda-i kórházban ápolják.

Utépítési munkát terveznek. A kormány elhatározta, hogy az utak rendbe hozatalának érdekében megrendezi az úgynevezett „Ut-hetet“. Terv szerint közmunka segítségével új utakat is fognak építeni, a régi utakat pedig teljesen jó karba helyezik.

Megveszett egy zenész. Szomorú eset történt Resitán. A Ferdinánd-szálló éttermében muzsikálás közben a banda egyik tagján kitért a veszettség. A szerencsétlen, egy Orbulescu nevű zenész, megtámadta környezetét. Nagy nehezen megfé-

kezték és beszállították a Lugoji kórházba, ahol borzalmas kínok között meghalt. Kiderült, hogy Orbulescut veszett kutyamarta meg, azonban ezt ellitkoltta és ezért életével kellett fizetnie.

A Kraszna szabályozása. A Kraszna folyó árvice évről-évre nagy károkat okoz. Hosszas kérvényezés után végre most kiutalták a szabályozáshoz szükséges összeget. A minisztérium 3 millió lejt adott a célra.

Vadász-szerencsétlenség. Cluj közelében nagyobb vadász-társaság vaddisznóra vadászott. Vadászás közben Zöld János, autogarázs tulajdonos, robbanógolyóval meglötte Turmann Béla városi tisztviselőt. Az áldozat sok vért vesztett és műtét közben meghalt. A szerencsétlenséget az okozta, hogy Turman a számára kijelölt állást elhagyta.

Hős mozdonyvezető. A Miskolc-Budapest között járó gyorsvonat mozdonyvezetője Budapest előtt észrevette, hogy a vasuti sínek között egy kis gyermek játszik. Azonnal lefékezte a vonatot, a vonat azonban lejtős pályán nem tudott megállni. A mozdonyvezető leugrott a mozdonyról, előre szaladt és a kisgyereket eltávolította a sínekről. Ezután felugrott a még mindig mozgásban levő vonatra és tovább folytatta útját.

Halál a kőbányában. A Satu-Mare-megyei Boian községben követ bányásztak az iskola falazatához. Szilágyi János munkás közelében beomlott a bánya és a szerencsétlen embert a leomló föld eltemette. Mire az omladék alól kihúzták, meghalt.

A szerkesztésért felel:
GYALLAY DOMOKOS

Miért pusztult el az idén sok barackfa?

Több előfizetőnk kérésére a feleletet az alábbi szakszerű cikkben adjuk meg.

Idén általános a panasz a barackfák pusztulása miatt. Sok barackfa egyáltalában nem hajtott ki, nagyon sok fa pedig kihajtott, de néhány hét múlva leveleik elfonyadtak és a fák elpusztultak.

A kihajtott és teljes lombjukban lévő fákra jellemző, hogy leveleik 1—2 napon belül megsápadnak, elhervadnak és az ág vagy az egész fa rövid idő alatt elszárad. Megtörténik, hogy a délelőtt még teljesen egészséges lombozatu barackfa egész levélzete délutánra elhervad és a fa áldozatul esik a bajnak. Az egész jelenség tulajdonképpen emlékeztet a gutaütésre, amivel egyébként meglehetősen azonosítható. A pusztulás maga, valamint kísérő tünetei aránylag rövid idő alatt fejlődnek ki, dacára annak, hogy az előidézéssel a folyamat régebbi eredetű.

Ha az ágnak, vagy törzsnek belső elváltozásait figyeljük meg, feltűnő, hogy a belső élőkéreg, valamint a fásrész a kerület egy részén vagy köröskörül meg van sárgulva, később barnulva. Érdekes, hogy a barnulás a törzsön többnyire egyoldaluan, főként a déli oldalon mutatkozik és igen sokszor a talajtól számított kisebb-nagyobb magasságban kezdődik.

Sem a megbarnult fásrészben, sem az élőkéregben kórokozó gombát vagy kártevőt találni nem lehet, úgy, hogy itt kizárólag életlani megbetegedésről lehet szó. A szövetek elbarnulása legerősebben az élőkéregben és a múlt évi fagyűrű, külső részében látható, világos jeléül annak, hogy a kórokozó hatásnak a tél folyamán kellett érvényesülnie és így az *idei nagymértékű fapusztulásokat elsősorban téli fagykártételben magyarázhatjuk, amit a május eleji hirtelen lehülés még súlyosbított.*

A hideg különösen tél vége felé (február), még inkább kora tavasszal (március, április) veszedelmes, amikor a nedvkeringés a fában megindul. Különben is a gyümölcsfák érzékenysége a hideggel szemben a nedvkeringés

megindultával növekszik és ilyenkor elsősorban a virágrügyek, melyek közismerten jóval előre vannak a fejlődésben, lényeges fagykári szenvednek, dacára annak, hogy, rendes körülmények között, télen sokkal alacsonyabb hőmérsékletet károsodás nélkül elbirnak.

Az idei fagykárokat súlyosbította az a körülmény, hogy a hosszú, enyhe ősz miatt a rügyek fejlődése még az ősz folyamán erősen megindult, melegebb fekvésekben az orgona kezdett hajtani és a hirtelen bekövetkezett hideg a rügyek legfiatalabb részét, tenyészcsúcsát tette tönkre.

Még a tél folyamán volt alkalmam olyan kajszin és őszibarack rügyeket vizsgálni, melyekben látszólag egészséges virágok szíve meg volt feketedve. Különösen a női ivarszerv, a termő szenved erősen, míg a virágpór rendkívül ellenálló a hideggel szemben.

A fagy érzékenység nem annyira fajta-tulajdonság, mint inkább a rügy vagy virág fejlődési állapotával, korával hozható összefüggésbe. Miután az erősebb rügyek korábban kezdenek fejlődni, igen gyakran megfigyelhető, hogy egy és ugyanazon fán a gyengébb rügyek a fagyot kibírják, míg az erősebbek elpusztulnak.

Hogy a kár többnyire a fák törzsének egyik oldalán, többnyire a déli, délkeleti oldalán fordul elő, az is a napsütés következtében megindult nedvkeringés következménye. Több megfigyelés igazolja, hogy napsugaras déli időben a fa déli oldala 8—10 fokkal melegebb, mint az északi, ami a déli oldal szövegeinek tevékenységét élénkebben és hamarabb indítja meg. A két oldal között a víztartalomkülönbség ilyenkor 5—6 %-ot is kitesz, így a felmelegedés miatt a déli oldal tél vége felé víz-dusabb. A kéregvíz megszaporodásával a szövetek duzzadása jár, ami a víznek a vízszállító faedényekből a kéregbe való átlépésével magyarázható. Ez bizonyos körülmények között a szöveteket fagy iránt érzékennyé teszi.

Hasonló alapokon nyugszik az a jelenség is, hogy a fa törzse a hótakaró felett elfagy, míg a magasabb törzsrészek egészségesek ma

radnak. A talaj felületének gyorsabb felmelegedése és éjjeli nagyobb lehülése végett a közvetlenül talaj felett lévő levegőrétegek és a tőlük körülvevett növényrészek sokkal nagyobb hőingadozásnak vannak alávetve. Mint különösen fontos tényező csatlakozik még ehhez, hogy a hó felületéről visszaverődő hősugarak is erősen emelik a kéreg egyoldalú felmelegedését, amire a következő derült éjszaka hozza a veszedelmet. A fagykár gyakran az élő kéregnek csak külső részére szorítkozik, míg a belső rész sértetlen marad. Ez a legenyhébb eset és nem veszedelmes, mert a fásréteg tevékenysége rendszeresen tovább folyik és befelé fát, kifelé pedig hánccsot termel és a kár aránylag rövid idő múlva fel sem ismerhető.

Komolyabb esetben az elfagyás a fásrésze is, sőt az utolsó évgyűrűkre (szijács) is kiterjed, — az idén ez a leggyakoribb eset — aminek következtében nemcsak a levelek által termelt szerves tápanyag lefelé való szállítása akad meg, hanem a szijács vízvezetésének megakasztása miatt megszűnik minden életműködés.

E károknak élettani következménye ilyenformán meglehetősen súlyos, azonban mégis különböző módon nyilvánulhat meg. A baj többnyire tavasz végén, vagy nyár elején derül ki, amikor erről a részből elfagyott ágak bizonyítékot szolgáltatnak. Egyelőre a hajtásokban lévő tartalék tápanyag elegendő a lombozat, esetleg a virág kifejlődésére, a továbbfejlődés azonban tápanyagutánpótlás hiánya miatt megakad, és pedig hirtelen, ezért történik a fának egyik napról a másikra, vagy néhány óra alatt bekövetkező teljes pusztulása. A szövetek közvetlen pusztulásának a hirtelen vízvesztés az oka, amelynek a sejttartalom megfagyásnál alá van vetve. Meg kell itt kü-

lönböztetni a teljes és részleges megfagyást, megfagyhat és elhal az egész hajtás vagy pedig még beteges, gyenge hajtásokat fejleszthet. A részleges fagyásnál a szövetnek nem az összes sejtjei vesztik el életképességüket, hanem azok egy része tovább él. A sejtek viszonylagos fagyállósága azok víztartalmától lényegesen függ és annál érzékenyebb a faggal szemben, minél több vizet tartalmaz. Ép ezért meleg, nedves ősz után a fagyás veszélye sokkal inkább várható, mint száraz időjárás után. Hirtelen vízvesztés a sejtben olyan változásokat okoz, melyek következtében az elpusztul.

A késő tavaszi fagyok hatása az élénk nedvkeringés idején szintén az aránylag magas víztartalomban leli magyarázatát, amely részben a főleg az ősszel lecsapadékából, részben a tavaszi esőkből veszi eredetét. Emellett tekintetbe kell venni azt is, hogy a különböző gyümölcsfélék más és más fokú lefagyást igényel. Így a csonthéjas gyümölcsök víztartó ereje nagyon különböző lévén, ép ezért néhány faj igen érzékeny a faggal szemben, viszont vannak erősen fagyállóak is. Az eddigi vizsgálatok szerint úgy látszik, hogy a talaj összetételének a fák pusztulásához legfeljebb csak annyiban lehet köze, amennyiben a szövet víztartalmát a talajnek különböző víztartó képessége eltérő mértékben befolyásolja.

A gyümölcsfélék között a fagy iránt legérzékenyebb az *őszibarack*, legkevésbé a *szilva* és emellett bármely gyümölcsféléseknek korai fajtája sokkal érzékenyebb a faggal szemben, mint ugyanannak késői fajtája. Ez a tény is a nedvkeringés korábbi megindulásával, a rügyek előrehaladottabb fejlődésével van összefüggésben. Dr. Sántha László.

Sok helyen csaldást okozott a cséplés! A buza termés-eredményéről szóló becslések nem váltak be teljesen. Sok helyen ugyan megadta a buza katasztrális holdanként a 8—10 mázsa, sőt még ennél is nagyobb termést, azonban nagyon sok helyen alig termett holdanként 3—4 mázsa. A Bánátban, Arad megyében és Besszarábia egyes részein a buza alig adta vissza

a vetőmagot. Ezekén a helyeken ugyanis holdanként 150—200 kiló termett. A buza fajsúlya mindenütt kielégítő. A Marosmentén és a Mezőségen termett a legkiválóbb minőségű, 100 literenként, vagyis hektóliterenként 82 kiló fajsúlyu buza. Kis malmok pere az állam ellen. Közöltük lapunkban, hogy a kormány intézkedése következtében sok malom ideig-

lenesen beszüntette működését. A malmok nem nyugodtak bele ebbe az intézkedésbe. Hir szerint hétszáz kismalomnak a tulajdonosa pert fog indítani az állam ellen. A per alkalmával a kis malmosok kérni fogják, hogy a minisztertanácsai határozat végrehajtásából származó káraikat az állam térítse meg.

PIAC

Kezd kialakulni a buza ára.

A legtöbb piacon a buza ára a kormány által megállapított 350 lejes ár körül alakult ki. A termelőnél 330—340, a fogyasztó központban pedig 360—370 lej érhető el 100 kiló buzáért. Ez a különbség a szállítási költségek miatt áll elő. A kereskedők különben a jó minőségű búzát szívesen vásárolják magasabb áron is, a gyengébb fajsúlyu búzát azonban alacsonyabb áron fizetik meg. Az idei év is bebizonyította, hogy a jóminőségű magot szolgáltató, nemésített búzák termelésének nagy jelentőségük van.

Lengyelország szőlőt vásárol Romániában.

Lengyelországból bizottság érkezett Romániába, hogy nagyobb mennyiségű szőlőt vásároljon. A bizottság nyolcszáz vagon szőlőt vásárolt Lengyelország számára. A nagymennyiségű szőlő megvásárlása jótékony hatással lesz a must-árak kialakulására.

Vásárolják az almát.

Idén az almatermés nagyon gyengén sikerült, ezért a külföldi kereskedők már most megkezdtek az alma vásárlását. Egyelőre a Szatmár-vidéki termelőkönöz érkeztek ajánlatok. Németországi és csehszlo-

vákiai kereskedők különként 5—6 leit ígérnek az almáért. A legjobban fizetik a Jonathánt. A Bánya-vidéken remélik, hogy körülbelül 300 vagon almát tudnak a termelők külföldre szállítani.

Emelkednek az állatárak!

A legelők megjavulása és a kivitel megélénkülése következtében az állatárak emelkednek. Az emelkedés egész Erdély területén érezhető. Különösen az igásökor és hizott ökor árában következett be nagyobb javulás. Több vásáron lehetett már látni 10—12 ezer lejes pár igásökröt, a hizott ökor párjáért pedig 15—20 ezer lejt is el lehetett érni.

Szövetkezési

Rusznót éves munka öröm-ünnepén.

A „Magyar Nép” két előző számában jeleztük, hogy Gárnesti községben a fogyasztási és értékesítő szövetkezet 25 éves fennállása alkalmából ünnepélyre készülnek. A gyönyörű ünnepet azda-
coppal kapcsolták össze és így egész napot kitöltő ünnepségben volt része az egybese egllett magyarságnak.

A község a Maros termékeny völgyébe feleltek. Nagyon szép történeti multja van, leerve-
telesebb műemlékei a református templom és a Teleki kastély.

Az ünnepségek gazdasági versennyel kezdődtek. A kaszálo versenyen Vajna Mihály, Vajda András, Vajda János, Kálmán Ferenc és Álint
létes nyertek díjakat. A hajtó verseny nyertesei Erce András, Kulcsár Sándor és Simó Kálmán voltak. A hajtó versenyen általános feltű-
rést keltett Teleki Domokos gróf öt négyes ökor-
tagata. A fogatokat a béresek a legkanyargóbb
tón nagyon ügyesen hajtották szekérről. A
hajtó versenyen Vajna Lajos, Kulcsár Sándor
és Simó Kálmán bizonyultak a legügyesebbeknek.

Az ünnepség istentiszteletén Torró Gyula
pálész prédikált. Istentisztelet végeztével Har-
mál János a Hangya Szövetkezet vezérigaz-
gatója megkoszoruzta a templomban lévő, már
1872-ből készült emléktáblát, melyen az Egyház-
közösség 62 hősi halottjának neve van bevésvé. Ez-
t a gróf Teleki Domokos ismertette a templom
történetét, elmondván, hogy a XV-ik század vé-
gén épült.

A tornyot 1797-ben széki gróf Teleki József
Borsávmegye főispánja, koronaőr és neje ki-

rályfalvi Roth Johanna építették. A templomot
az 1900-as évek elején javították ki és az ujja-
épített sekrestyében vannak elhelyezve Teleki
Mihálynak és feleségének hamvai.

A nagyszámu közönség megtekintette az egy-
ház régi kelyheit és himzéseit, majd az egész kö-
zönség átvonult a református iskolába, a nőszö-
vetség által rendezett kézimunka-kiállítás meg-
tekintésére. A gyönyörű kiállításon a vidék leg-
szébb népi munkái voltak kiállítva.

A Református Nőszövetség által rendezett, jó
hangulatban lefolyt ebéd után az érdeklődők
Teleki Domokos gróf gyönyörű kastélyát és disz-
kertjét tekintették meg. A sok érdekesség közül
kiemeljük, hogy a kastély kertjében van felállítva
a vásárhelyi Bodor-kut 1820-ban készült vasrácsa.

Délután 5 órakor tartotta meg a Fogyasztási
Szövetkezet ünnepélyes közgyűlését. A szövetke-
zet felolvasott történetéből örömmel állapíthattuk
meg, hogy a szövetkezet vezetőségében — a meg-
alakulás óta — egyformán vettek részt románok
és magyarok s a legnagyobb egyetértésben vál-
vetve dolgoztak a szövetkezet felvirágoztatásán.
A közgyűlésen Gyallay Domokosné a népművő-
szet és a háziipar nagy jelentőségéről tartott
előadást. Dr. Szász Ferenc tanulságos előadásban
foglalkozott tejjgazdasági kérdésekkel. A több száz
számban jelen volt közönség nagy érdeklődéssel
hallgatta az előadásokat.

A közgyűlés utáni népbál kitünő hangulatban,
hajnalig tartott.

Felcsejthetetlen, kedves benyomásokkal távoz-
tunk Gárnestiről és örömmel állapítottuk meg,
hogy népünk öntudatosan dolgozik gazdasági éle-
tének fejlesztésén. Az érdem egyformán illeti a
vezetőket és a népet azért a folyton növekvő ered-
ményért, aminek ez a gyönyörű ünnepség egyik
határvét jelentette.

AZ ÉLETBŐL AZ ÉLETNEK.

Okos jótékonyság.

A mai rendkívül megnehezült életviszonyok között ezer és ezer alkalma nyílik az embernek a jótékonyságra, sőt azt is mondhatjuk, hogy a legtöbb ember már bele is fáradt a nemes kötelességének teljesítésébe. Munkánélküli emberek, árvák, özvegyek, rokkantak, az ezek érdekében és más emberbaráti célok érdekében szervezkedett társadalmi egyesületek, a súlyos feladatok terhei alatt szorongó egyházak mind ostromolják és igénybe veszik áldozatkészségünket. Mindez így van, azonban mégsem szabad fásulttá és közönyössé válnia az embernek. A segítség, a jótékonyság az egyetlen forma, amelyben kifejezhetjük hálánkat azért, hogy nem mi kényszerülünk arra, hogy megalázkodva, szemlesütve, vagy kihívó daccal, a nyomorúság ellen lázadó haraggal másoktól kérjünk, hanem mások fordulnak hozzánk. Igaza van az írásnak: Mindig jobb adni, mint kapni.

Ne feledjük el, hogyha akármilyen kevés földi jóval is rendelkezünk, alig van olyan szegény ember, aki valamivel ne tudna segítségére, szolgálatára lenni embertársának. Azt kérde, mi a felebaráti szeretet? — teszi fel a kérdést a Korán — és a felvetett kérdésre így felel: Felebaráti szeretet, ha testvéredre mosolyogsz, ha a vándort, aki eltévedt, helyes útra vezeted, ha a töviseket és köveket elhordod az utjából. Aki egy árvának a fejét megsimogatja, minden haja százáért, melyhez keze ért, egy-egy fénysugarat fog kapni a feltámadáskor.

Sohase mondjuk tehát, hogy nekünk nincs módunk és épen semmit sem tehetünk a szenvedőkért. Shakespeare mondja, hogy nincs olyan koldus, akinek legalább a szívből ne lehetne feleslege. A legkisebb segítség, egy megértő, részvétteljes, jó szó is nagy segítség lehet, ha szeretetből, jó szívből fakad. Az egyik ad egy falat kenyeret, a másik valami más adományt, de a sok összefogó kéz végül mégis védelem, létfenntartás egy-egy elhagyatott árva gyermek számára.

Szükséges azonban, hogy ha csak lehet mindig okosan, megfelelően, tervszerűen adakozzunk. Nemes szívből fakadt Prohászka püspöknek az a szép mondása, hogy válogatás nélkül adjunk minden kéregetőnek. A méltatlant majd megbünteti az Isten... Inkább kapjon tiz érdemtelenül, minthogy egyet is elutasítsunk, aki megérdemli. Azonban mégis úgy van, hogy ma, amikor olyan általános, egyenesen pusztító betegséggé fajult az em-

berek jótékonyságával visszaélő, sokszor megfélemlítő dolgozó kéregetés, mégis csak kell bizonyos rendet, okos tervszerűséget érvényesíteni a jótékonyság gyakorlásában. Épen azért ne adjunk lehetőleg sohase segélyt anélkül, hogy a szegények nehéz helyzetét figyelembe ne vettük volna. Aki igazán segíteni akar, az nem elégedhetik meg azzal, hogy egy pár leit beletesz egy kéregető tenyérbe és megnyugtatja magát, hogy azzal emberbaráti kötelességének eleget tett, hanem a komoly embernek lehetőleg utána kell járni a kéregetőnek és tájékozódnia kell a jó tett előtt és jött után is, hogy vajjon tényleg szolgál-e a célt segítsége vagy nem? Valóban sok igazság van abban a figyelmeztetésben, hogy az alamizsna, ha nem használ: egyenesen árt. Rosszul adni annyi, mint hiába adni. Az adakozás, amely a nyomorúságnak nem szolgál támaszul, hogy önmagán is segíthessen, hanem reménynek, hogy segélyekből megéljen: csak izgató szer, amely az örökké elgedetlen szegények osztályának szinte mesterséges létrehozásához vezet. Azért a jótékonyságot gyakorló embernek mindig vigyázni és finoman, okosan, tapintatosan selejteznia kell. Ki kell válogatnia az álszegényeket és a koldus kalandorokat, nehogy új élődiókat, erkölcstelen ingyenélőket neveljen az amúgy is megterhelt társadalom nyakára és az igaz szegények rovására. Nagy igazsággal megdöngött volt egyszer Anatole France, hogy a koldusok nem halnak éhen... de aki nem koldus az gyakran éhen pusztul. Legyen szívünk és szemünk, hogy észrevegyük azokat a szerencsétlenebb embertársainkat, akik régtől kezdve a legrosszabb nyomorúságok tüzes kemencéjében égnek sokszor önhibájukon kívül taszítottak bele a végső nyomorúság karjaiba s inkább elpusztulnak, de kérni mégsem tudnak. Erre kell megtalálnunk az utat és elvinnünk szerelmet valódi segítségét.

És még egyet. Sohasem szabad elfelejtenünk, hogy a közállapotok irtózatossá válásának jele az, hogy ha elszaporodnak a koldusok, a kéregetők, ha sokakra nézve kétségessé, sőt lehetetlenné válik a becsületesség, az a legszentebb emberi feladatunk, hogy teljes erőfeszítéssel küzdjünk a bajok megszüntetése érdekében, hogy egy olyan szociális társadalmi rend alakulhasson ki, amelyben emberi megélhetés létfeltételei minden munkaképes emberre nézve biztosítottak.

Olvassátok a „KELETI UJSÁG”-ot, Erdély magyar napilapját!

— De ott miért kell segíteni, amikor szolgál? meg Pali is már nagy, konfirmált.

— Hadd el, majd megtudod, ha megnősz!

Amikor a búzát lerakták, kenyeret, szalonnát vettek magukhoz, hogy utközben meg-egyék. Az utcán történt meg a frustok és a dél-ébred is, mert nem volt aki főzzön, aztán meg- sietni kellett nagyon.

Az ök asztagjuk is egyre nagyobbodott; de egyre terhesebb volt a lerakódás. A gyer- mek nem bírta a kévétet fölfelé dobálni az asztagra, segítséget pedig ilyen gyorsan nem lehet kapni, így a kéve dobálást is Sándornak kellett végeznie. A gyermek az asztagra állt és a közepén egy csomóba rakta a kévétet. Amikor egy két kalangyát földobált, akkor fölment az asztagra és elrakta.

Az idő már jó délutánra járt, amikor az utolsó szekér búzáért mentek. Rettenő hőség volt; nyugaton pedig, homályosodni kezdett az ég alja.

— Siessünk fiam, mert még az éjszaka eső is lehet; — valahogy hegyezzük bé az asz- tagot, aztán még meg is kellene fődni. Valakit csak kapunk, aki főlhordja a szalmát, amivel megfődjem.

Amikor a földjükre kiérték tompa morgás hallatszott, amely megremegettette az egész földet. Nyomban a másik, harmadik és egyre jobban, jobban. Az ég egészen elborult. Egy- szerre zugni kezdett az erdő. Felhő-tornyok gyúródtak különböző színekben, vész-tűz-sóval hőmpölygött a felhő-tenger.

A határon megriadt lovasfogatok nyar- galásztak, hol megrakódva, hol pedig üresek.

— Hamar fiam, hamar! — szólt Sándor a fiának. Az ujasunkat is otthon hagyta. Erős idő jön. Mindjárt itt lesz; siessünk hamar!

A gyermek rakta gyorsan a szekeret és szerencsére meg is kötötték, amire kitört a vihar.

Borzalmas szélvész rontott a kalangyák- nak. Harmadik, negyedik földre is átdobálta a kévétet. A megszáradt ugarhatár felől iszo- nyu zugással füstölgött a közeledő zápor.

— En Istenem, mi lesz velünk, sóhajtott Sándor, azzal a tehének elé ugrott, kieresz- tette a járomból s megkötötte őket a löcséhez, azon az oldalon, ahol a vihar nem érte any- nyira. A fiát pedig bebujtatta a szekér alá.

— Maradj itt, amíg visszajövök!

— Hova megy édesapám? — kiált a fiú.

— Az asztagunk fiam, az asztagunk, most tönkre megy; — valakit, ha kapnék, vaj egy villa szalmát dobok reá, — azzal kutyagalepp- ban megfutamodott torony irányába.

A zápor átérkezett a buza határba is, om- lott, mintha cseberből öntötték volna. Sándor csak futott. A szél és a zápor rémes zúgása között úgy tetszett neki, mintha el-el kapott szakadozott hangokat hallana.

— Sándor, Sándor!

Sándor visszanezett, de nem látott senkit az izgalom, gondolta magában — és futott tovább.

— Sándor, Sándor! — ismétlődik a hang.

Előtte néhány lépésnyire suvadásos mar- volt, amelynek az oldalában egy hatalmas bodzafa bokor hajladozott. Már úgy is minde- hiába, tönkre ment a búzám; mondta magá- ban Sándor és a bokor mellett megállott, a hang irányába kémlelt.

Nemsokára a sűrű zápor közül egy alak árnyékolt ki, aki sebes iramban köze- dett feléje. Felismerte: a felesége volt. Hossz az ő ujasát és a fiáét. Szörnyű düh fogta mindennek ő az oka. Nem akarta látni, fura- akart előle, de mégis állva maradt mozdulat- lan, némán, mint egy szobor.

Az asszony odaért. Ugy lelkendezett ma- egy ruca, amelyet majorságfaló disznó kora- meg. Elfáradt a nagy futásban.

— Hol van a gyermek?... Csak lát- láttalak, ahogy futsz erre felé. Azzal az u- Sándorra kanyarította. — Megáztál ug- kérdi az asszony.

— Meg! — mondta szárazon Sándor.

— Istenem, hát a gyermek?...

— A gyermek nem ázhatott meg, mert a szekér alá bujtattam, de megázott a föld- nánk, tönkre ment minden; — szinte, erős férfi és megcsikordult a foga.

— Az asztag nem ázott meg — mo- az asszony.

— Hogy, hogy? — csillant föl a Sándor szeme.

— Ugy, hogy megfődtük.

— Megfődtétek, mivel fődted meg?

— Aron bátyám, anyám, Pali és a... Ugy megfődtük, hogy egy évig is elmar- ugy.

A zápor nem akart esenedesedni, még szakadt. Sándor látta, hogy a felesége mert agyon ázott ő is. Valami me- tott rajta keresztül. A bokorhoz közel

széna terpeszkedett, amelyet Sándor egy erős magdolattal a bokorra fordított; egy jó öllel pedig a bokor alá ültöszéknek.

— Üljetek oda, mondta a feleségének, aztán maga is melléje csombolyodott. Az újasnak egyik felét magán hagyta, a másik felével átölelte felesége nyakát és bétakarta véle.

A zápor elzugott keletnek. Egyre csendesebb lett a zaj, csak vékony permeteg szitált még.

— Menjünk a gyermekhez! — mondta az asszony.

— Menjünk!

— Megáztál-e fiam, kérde az anyja, amikor a székérhez értek?

— Én nem édesanyám, de tönkrement az eszünk, immár mit eszünk?

— Az asztag nem ment tönkre fiam.

— Nem? Hát a faluban nem volt eső?

— Nem, nem csak itt a mezőn. No, jere ki, menjünk baza.

A gyermek elő bujt és bámulva nézett az apjára, hol pedig az anyjára.

Sándor befogta a teheneket és megindult hazafelé.

A gyászruhás fellegek közül éppen akkor ment ki a nap is.

— Né, édesanyám, milyen szép szivárvány mondta a fiú, ilyen szépet még soha se láttam.

Oda néztek mind.

Sándornak úgy tetszett, mintha az Isten szivárványos arca is ott tündökölne a esodás szép szivárvány fölött; a békés családi életben.

Izsák Domokos.

Any- és csecsemő-védelem a Növényvilágban.

Az ember nagyra van — s valljuk be, a természet joggal — azzal a mintaszerű gondossággal, celszerűséggel és okossággal, mellyel a természet egyik legnagyobb s legmagasabb feladatát, az anya- és csecsemő-védelem megszervezte. Büszkeségében azonban nem gondolkozik arról, hogy ez a bámulatos szerető éppily tökéletesen megvan a világ természetében, mint az állatvilágban éppúgy, mint a növényvilágban. Mindkettőben minden életnyilvánulás a faj terjesztése, melynek még

az önfentartás is öntudatlan szolgálatában áll úgy, hogy minden szerves élet irányítója, kormányzója két ösztön: az önfentartás és a fajfenntartás ösztöne. Állat és növény e két cél érdekében él, táplálkozik, védekezik ellenségei ellen, érlel gyümölcsöt s gondoskodik róla, hogy utódai — legalább az élet kezdetének nehézségei közepett — megtalálják helyüket a létért való küzdelemben.

Az anyaság és az anyai szeretet az emberi élet egyik legszebb, legszentebb megnyilvánulása. De nem kevésbé meghatók azok a legendásan hangzó, de való példák, melyek az utódvédelem terén az állatvilágból általánosan ismeretesek. Kevésbé ismertek azonban azok a jelenségek, melyek világosan bebizonyítják, hogy az anya- és csecsemő-védelem intézményét a növényvilág is ismeri, s hogy a növényanya az állaténál, sőt az emberénél nem kisebb szeretettel, gondnal és önfeláldozással ápolja csecsemőjét — termését — s annak még útravalót is ad az élet nagy útjára, hogy annak feladatát léte megalapításában megkönnyítse s boldogulását biztosítsa.

A növényanya gondos szeretete magzata iránt már akkor megnyilvánul, mikor ez érni kezd. A növény ebben az időszakban a termőföldből felszitt táplálék tulnyomó részét és javát a fejlődő termésnek juttatja, nem törődve azzal, hogy egyéb részei táplálék hiánya miatt elsatnyulnak.

Bámulatos és figyelemreméltó az a mód, melyen a növényanya az életbe kilépő magzatának boldogulását biztosítja addig az időig, míg a csirából kifejlődött parányi növény, gyökerének igénybevételével megkezdheti munkán alapuló önálló életét. Ez a folyamat szépen szemlélhető pl. egy paszulyszemen, melyet a földbe ültetünk. A paszulyszem szélehez közel, kemény fehér anyagba ágyazva pihen a csira. Ez a fehér anyag a táplálék, melyet a növényanya gyermekének útravaló gyanánt ad, s mely fejrnyéből, lisztből, keményítőből és zsiradékából áll. Mihelyt a földbe jutott magot nedvesség éri, a csira felfelé szarát, lefelé gyökeret kezd hajtani, de akkor még mindig a készlet-táplálékból él, mely természetesen egyre fogy. Mikor a gyökén megkezdődik működését, a paszulyszem immán üres héja lehull az apró növényvé vedlett csiráról s ez megkezdődik növényi életét.

De nemesak útravalót ad a növényanya az életbe kilépő gyermekének, hanem közle-

kedési eszköztől is gondoskodik, melynek segítségével a neki legkedvezőbb helyen telepedhetik le. A bogyógyümölcsök változatos élénk színe arra való, hogy a madarakat a gyümölcs elköltésére csábítsa s hogy ilykép a magvat mennél szélesebb területre hordják szét s ilykép elősegítsék az illető növényfaj terjedését.

Számos növénygyümölcs, illetőleg termése szárny- vagy toll-szerű függeléssel van ellátva, mely ugyancsak a fajterjedés célját szolgálja, mert a szél ezek segítségével a termést nagy távolságra viszi el. A gyermekláncfű és egyéb fészkesek termése a tollszerű függvényvel valóságos ejtőernyő, mely gyenge szélben is nyugodtan vitorláz a levegőben.

Sok növény termése ragadós vagy kapaszkodó szőrszervek segítségével belekapaszkodik az állatok szőrébe vagy az ember ruhájába, hogy ilykép mennél messzebbre eljus-

son. Példának legyen elég a bojtortjánt és az úgynevezett „koldustetűt“ felhozni.

Néhány növény még arról is gondoskodik, hogy termése külön készülék segítségével befurakodhassék a földbe. Ilyen a gémor, melynek túszerű árral ellátott magva csavaros függvényvel van ellátva. Ez, ha nedvesség éri, forogni kezd s valósággal belefúrja a magot a termőföldbe. Az árvalányhaj zab-szemhez hasonló termésén tollkorona van (árvalányhaj). Ha a mag hegyes vége a földbe ér, a szél a tollkoronába kapaszkodva addig forgatja ezt, míg a mag bele nem furakodik a földbe, ahol kicsirázik.

Már ezekből a példákból is látható, hogy az anyai szeretet és a csecsemő-védelem nem emberi találmány, hanem örökérvényű természeti törvény, melynek engedelmeskedni tartozik ember, állat és növény egyaránt.

Zoltán Vilmos.

Apróságok • Adomák

Különbség a nők és férfiak között.

A lelkiélet kutatásával kapcsolatban mind jobban bizonyosodik, hogy a nő és a férfi lelke között óriási különbség van. Legújabbán azt a nagyon érdekes megállapítást tették, hogy a különböző eseményeknek az elfelejtése tekintetében nagy különbség van a nő és a férfi között. A nők például meglehetősen hamar elfelejtik a kellemetlenséget és mind azt a rosszat, ami velük életükben történt. A jó azonban mindég emlékezettükben él és arra kellemesen emlékeznek vissza. A férfinnél éppen fordítva van. Mindég a rosszra emlékezik jobban és a kellemesnek az emléke hamar elmosódik emlékezetében. Az ideggyógyosok megállapítása szerint az olyan nők és olyan férfiak, akiknél ez nem így van, bizonyos tekintetben

idegbetegeknek tekinthetők. Ez nem jelenti, hogy súlyos szervi bajuk van és éppen ezért igyekezniök kell, körülommal változtatni az állapotot.

Ábéce az állatkertben.

A newyorki állatkertben érdekes ujjlást vezettek be. Az állatok ketrecekre kiakasztják az állat nevének kezdőbetűjét. Így például, ahol az elefánt van, E betű van a ketrecben. A tigrisnél T, a krkodiknál K betű olvasható. Az ujjítás általános örömet keltett a gyermekek körében. Ilyen módon az állatkert élő, képes ábécés könyv számukra. Nagy örömmel és szorgalommal látogatják azóta a gyermekek az állatkertet és a szülők azt tapasztalják, hogy ez az intézkedés a gyermekekben nagyon felkeltette a tanulás iránti vágyat.

Szerencsés repülő.

Egyik orosz katonai repülőtéren különös eset történt. Egy repülő kiugrott gépéből, hogy ejtőernyő segítségével jussor a

földre. Ejtőernyője azonban nem nyílt ki és társai borzadva látták, hogy halálra fogja zúzni magát. Közben a szél éppen alája sodorta egyik társát, aki ugyancsak repülőgépből ugrott ki és ejtőernyő segítségével esett a föld felé. A zuhanó repülőtest és közben belekapaszkodott társába és mindketten szerencsésen földre értek.

Mire jó a szemüveg?

Az asszony csodálkozva látja, hogy korcsmából hazaérkezése után szemüveggel fekszik le és úgy alszik. Felrázza és megkérdezi, hogy miért nem tette le szemüvegét? A férj nagy bölcsen így felel:

— Mindig szoktam álmodni éjszaka és soha sem emlékszem álmainra jól, mert nem látom az álmokképeket elég világosan. Azért alszom szemüveggel, hogy világosabban lássam álmainkat!

Terjesszük a
Magyar Népet

Tanácsadó.

Azon előfizetőink részére, akik bármely ügyből kifolyólag tanácsra szorúlnak, ezen rovatunkban készségesen megadjuk a választ. Tekintettel arra, hogy szakértőinknek a tanácsadást fizetniük kell, felkérjük olvasóinkat, hogy a beküldött tanácskérő levélhez mellékeljenek 20 lejt, (orvosi tanácsokért 30 lejt), könnyebbség okáért bélyegben, mert ennek költségeit mi nem fedezhetjük. Ha a választ levélben kívánják, ezenfelül még külön portódíj is beküldendő. Csakis azon levelekre válaszolunk, amelyekhez a 20 lejt is csatolva van. Fenntartjuk azonban azt a jogot, hogy olyan levelekre, amelyek közérdekűek, a választ lapunkban adjuk meg.

V. J. ref. lelkész. Végtelen csodálkozunk azon, hogy Önök a tempom tornyában megtelepedett denevéreket pusztítani akarják, holott köztudomásu, hogy a denevérek igen hasznos állatok. A denevérek nappal alusznak, éjjel pedig a kártékony bogarakat, rovarokat pusztítják, tehát értéketlen, hogy milyen kárt okozhatnak Önöknek. Ilyenformán tanácsot sem adhatunk. Egyébként nem tudjuk, hogy ezen választunkat elolvassa-e, mert lapunk Önnek nem jár s egész községben mindössze három példányt küldünk, mert csak ennyi előfizetőnk van, holott ebben a szép és nagy magyar községben több előfizető is lehetne, mint ahogy más hasonló kisvároskában mindennél több előfizetőink száma, mint ott.

L. K. Bár a választ levélben kerte, azt lapunkban közöljük, mert olvasóink közül másokat is érdekel szakértőnk tanácsa: 1. Az érvényben lévő közegészségügyi törvény határozottan úgy rendelkezik, hogy mindazok az egyének, akik kereskedést vagy ital-terészt ohajtanak gyakorolni, kötelesek kérést benyújtani a vármegyei egészségügyi tanácshoz, melyben ezen üzemágak gyakorlására engedélyt kérnek. A kérelemhez csatolniuk kell a körorvos által kiállított egészségügyi bizonyítványt és bizonyítványt arról, hogy a helyiség az egészség-

FIGYELEM!

Ne mulassza el meglekinteni

GERGELY JÁNOS szörme-szaloniát,

ahol jutányos áron szerezheti be szörme szükségleteit. A jó és pontos munkáért a legmesszebbmenő jótállást vállal.

CLUJ, Str. Iuliu Maniu No. 6.

ügyi követelményeknek megfelel. A bizonyítványok kiállításának díja szabályozva nincs, de az semmi esetre sem haladhatja meg a 200 lejt, meg 2-szer 14 lejt bélyegdíjat, mint ahogyan azt Cluj vármegyében fizettetik. — 2. Nincsen törvényes rendelkezés, amely megszabná a körorvos díjazását beteglátogatások, vagy vizsgálatok után. Ez idő szerint szabad megegyezés tárgyát képezi. Cluj vármegyében a körorvosok a következő díjakat számítják fel: Az orvos rendelőjében 60 lejt, a beteg lakásán 100 lejt, éjjel dupla. A szomszédközségben lakó beteg lakásán a díj kétszeres és e mellett a szállítási költség megtérítése. Megjegyezni kívánjuk, hogy az orvosszövetség épp most készített egy tervezetet, mellyel az orvosok tarifáját megállapítja és amely döntés és intézkedés végett a miniszteriumhoz terjesztetett fel. — 3. Ha egy családban járványos betegség észleltetik, erről azonnal értesíteni kell az előljárást, a beteget el kell különíteni és amíg az orvos megérkezik, szigorúan felügyelni, hogy senkivel se érintkezék. Ha az orvos hivatalosan száll ki, díjmentesen köteles a beteget megvizsgálni és az intézkedéseket megtenni, ha pedig kérésre száll ki az első vizít után joga van a 2-ig pont alatti díjazásra.

Sz. S. Diosig. Mint termelő, minden külön igazolvány nélkül szállíthatja Clujra szőlőjét eladni. Csak a szállítási költség, azonkívül Clujon a városi vám, mely az érték után lesz számítva és a piaci helyvám terheli az eladást. Más igazolvány nem szükséges. A direkttermő tőkéket a leghelyesebb zöldojtás segítségével átnevesíteni. A zöldojtás elvégzése ugyan nagyon kényes

művelet, de kellő szakértelemmel végrehajtva legjobban beválllik. Hallottunk eseteket, hogy sok szőlőbirtokosnál kitűnően bevált ez a módszer. A direkttermő tővek kidobása és új, nemes tőkékel való pótlása nem fog bevalni. Minden szőlősgazda tudja ugyan, hogy a kiveszett vagy kidobott szőlőtőkék pótlása nemes olványokkal nagyon bizonytalan és hosszadalmas eljárás s csak a legkritikább esetben ad eredményt.

Gyűjtsünk csalánlevelet! A csalán eddig nagyon lenézett növényünk volt, a melyet nem becsültünk valami sokra. Most azonban kezd az értéke emelkedni, mert a szárított levelei iránt élénk az érdeklődés a világpiacon. A szápen megszáritott zöld csalánleveleket nagy tömegben vásárolják a külföldi chemiai gyárak, hogy azokból zöld festéket állítsanak elő. A mint hirdik a mostani kicsi Magyarországon mult évben 400 vagon szárított csalánlevelet szállított külföldre. Ezt mi is megtehetnők, nálunk is bőven terem a csalán! Ez annál is inkább figyelemre méltó, mert ma jóformán a csalán az egyedüli növényünk, amelyből zavartalanul lebonyolíthatjuk a kivitt. A Cooperativa Adonis Cluj egy külföldi gyárral megegyezett a csalán szállítás ügyében és ennek alapján a szárított csalánlevél kilóját 6 L-val váltja be Clujon. Kívánatos lenne, hogy nagyobb tömeget össze tudnánk hozni. Az átvételkor készpénzben ki lesz fizetve az áru. A szedésre vonatkozólag annyit kell megjegyezni, hogy csak a leveleket kell szedni, a kórét ott kell hagyni. Leveleket azután árnyékban, tehát a padláson kell megszáritani, mert a napsugár kiszívja a zöld színét a levélnek. A szárított leveleket zsákba csomagoljuk. P. B.

Szerkesztői üzenetek.

Alább felsoroltaknak köszönetet mondunk a bejelentett új előfizetőkért:

G. M. Hogia, S. F. Urziceni, D. Z. Lopodea nouă, R. B. Gogan Varalea, H. J. Beba-Veche.

K. Gy. Borla. Lapunkat b. címére, miután cikkeket küld be részünkre, ellenszolgáltatásképpen f. év elejétől kezdődőleg mint tiszteletpéldányt küldjük.

S. E. Sic. Az „Erdélyi Múzeum” kiadóhivatalának címe: Cluj, Str. Baron L. Pop No. 5. Sziveskedjék tehát közvetlenül erre a címre írni.

Ifj. F. L. Cămpulung la Tisa. Mind a három gazdasági iskolát egyformán ajánlhatjuk. Mindegyikben a legnagyobb súlyt helyezik úgy az elméleti, valamint a gyakorlati tárgyra. Bármelyiket választhatja fia részére. Kérjen tájékoztatást!

T. I. Kérjük a zsurló rajzát és hozzá a cikket. Örülünk, hogy gondolt a „Magyar Nép”-re!

Sz. Gy. Az Ivángoród bevételéről szóló vers nem rossz, de olyan részletek vannak benne, hogy a közlésről le kell mondanunk.

L. Gy. Kár, hogy nem ismeri a verselés szabályait. Beküldött írásban szép gondolatokat, nemes érzéseket pendít meg, a verselés azonban nem felel meg a kívánalmaknak.

F. I. Mindakét versében vannak értékes gondolatok és jólsikerült sorok és versszakok. Ezeket nem közölhetjük, de ajánlani merjük, hogy a próbálkozásokat folytassa. Izlését fejlessze a legjobb magyar költők olvasásával.

A következő befolyt pénzeket nyugtázzuk: B. M. Cozmeni 150, (r. 1935. dec. 31-ig), D. A. Nosiac 260, M. M. Aiud 155, Sz. I. Semlău 155, K. L. Iermata.

Neagra 155, N. I. Baló 50, B. F. Belfir 150, Cs. A. Satu-Nou 155, H. J. Zabala 150, K. A. Borosneul Mare 155, O. A. Valea Seaca 155, Hangya Szöv. Batanii-Mari 155, B. S. Papauti 155, B. F. I. Ozun 130, Id. N. F. Panet 150, P. M. Sibiu 150, Sz. M. Arrig 150, L. B. Martinus 155, M. J. és M. M. Jimbor 150—150 lej.

Apróhirdetések

Minden szó 4, vastagabb betűvel 8 lej. Legkisebb hirdetés 50 lej. Allástkeresők részére 20 szóig 10 lej. Előfizetőknek minden szó 3, vastagabb betűvel 6 lej. Az apróhirdetési díj előre fizetendő.

Birtokosok figyelmébe! Aki gazdasága részére kitűnő szakképzett intézőt keres, írjon a következő címre: Papp Sándor, Cluj, Piata Mihai Viteazul No. 10.

Minden közlésben adják elő a műkezelők a „DÚSGAZDAG”

című bibliai indarabot. Az előadás köga három példány megvásárlásával szerezhető meg.

A
Keleti Újság

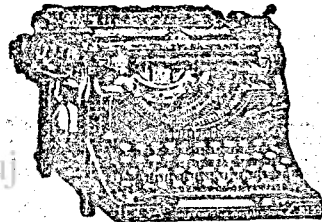
Erdély legolvasottabb magyar lapja.

Tartalmas. Megbízható.
Szórakoztató.

Az Országos Magyar Párt hivatalos lapja.

Írógépek

Smith Premier No 60. Remington, Underwood és Corona írógépek zvári árban kaphatók.

Gyári raktár, amerikai és német írógép és sokszorosító kellekek-ből. Speciális javítóműhely az összes rendszerű gépek részére. Használt írógépéből negy raktár.

„RAPID”
IRÓGÉPVÁLLALAT
CLUJ, STR. REGINA MARIA 33.

Erdély legjobb mezőgazdasági és közgazdasági szaklapja a

MEZŐGAZDASÁGI SZEMLE

Muladványszámot ingyen küld a kiadóhivatal: Cluj Str. Baron L. Pop 5. szám.

Előfizetési díja egész évre csak 80 lej.

Megtalálták a bélpoklosság gyógyszerét.

A világ orvosi köreit nagyon érdekes hír foglalkoztatja. Állítólag dr. Vaudremer párisi orvos és munkatársnője, Brun kisasszony kitenyésztték a bélpoklosság kórokozóját és gyógyszert is állítottak elő a rettenetes betegség gyógyítására. A bélpoklosság a föld nagyon sok

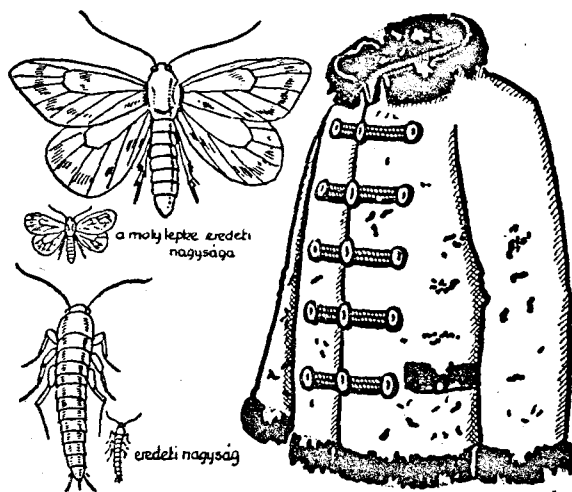
Dr. Vaudremer orvos és munkatársnője, Brun kisasszony

államában még ma is gyakori betegség. Sajnos Európában, sőt Romániában is vannak bélpoklos betegek. Az emberiség évezredek óta küzd a rettenetes kór ellen, eddig azonban nagyon kevés sikerrel. Ha ennek a felfedezésnek a híre valóban bizonyul, az emberiség egyik legnagyobb csapásától szabadul meg, hiszen a bélpoklos betegek száma ma több millióra rug.

Tanuld meg!

Egyszerű szer molyok ellen.

Németországi tapasztalatok szerint a gyapjú szöveteket pusztító molyok ellen minden más patikai szernél jobban beválik, ha a szekrénybe, ahol a ruhákat őrizzük, illatos anyagokat, vagy illatos szappant tartunk. Különösen a levendula és más szagos növények válnak be erre a célra. Az érdekes tapasztalatot gyakorlatilag is érdemes kipróbálni, mert célszerűsége mellett jó tulajdonsága, hogy nem kerül kiadásba.

Különbözik a moly ellen a legbiztosabb védekezési mód, hogy a molyrágás ellen megvédendő ruhákat tíz naponként vagy kéthetenként alaposan ki kell kefélni és vékony pálcával ki kell verni. Ez a módszer nagyon jól beválik még a legkényesebb ruhaneműeknél is. A molyok rajzása augusztusban még tart, sőt ha szeptember hónap meleg, akkor is okozhatnak kárt.

Abesszinia — a furcsaságok országa.

A háborus veszedelem Afrikának erre a különös országára terelte a figyelmet. Többen érdeklődtek, levélben Abesszinia földrajzi, éghajlati és gazdasági viszonyai iránt. A választ itt adjuk meg: Abesszinia Afrikának egyetlen független állama. Afrika többi része különböző európai hatalmak fenhatósága alatt van. Abessziniában még ma is vannak rabszolgák. Ezeket a szerencsétlen embereket úgy árulják és vásárolják, mint nálunk az állatokat. A rabszolgával a tulajdonos szabadon rendelkezik, eladhatja, elajándékozhatja. Adótartozásban az állam rendszeren az adós rabszolgáját foglalja le. A rabszolgának nagy áruk van. Egy erős, egészséges rabszolga ára annyi mint négy ököré.

Abesszinia háromezer esztendő történeti multra tekinthet vissza. Tizenkét év óta tagja a népszövetségnek. Területe háromszor akkora, mint a régi Magyarország területe. Minthogy lakossága ritka és sok helyen alig laknak emberek, kiválóan alkalmas új települések létesítésére. Egyes vidékein, különösen a magas hegyek termékeny völgyeiben nagyon kellemes éghajlata van. Ezeken a helyeken az európai ember is kitűnően érzi magát. Mezőgazdálkodása nagyon kezdetleges. Arany-, platina-, vas- és réz-bányái vannak. Szén azonban nincs az országban. Az olaszok főképpen azért szeretnék elfoglalni, mert a folyton szaporodó olasz népnek kitűnő települési helyek kínálkoznak. Ezenkívül az olaszok gyapotot szeretnének termelni Abessziniában, hogy ezáltal függetlenítsék magukat az amerikai és indiai gyapott termelőktől. Az olaszok háborus készülődéseinek tehát gazdasági hátterük

Még az ág is húzza, veri,
 Ki a betűt nem ismeri,
 Aki pedig már böngészi,
 Csak a MAGYAR NÉP-et nézi.

van. Érdekesnek tartjuk megemlíteni, hogy a történelemtudósok szerint Abesszinia lakóssai tulajdonképpen menekült zsidók leszármazottjai. A nép között élő mondák szerint Salamon királynak és Sába királynőnek a fia volt a nép fő őse. Meneleknek hívták és a jeruzsálemi Salamon templomban koronázták meg. Bizonyos, hogy az abessza nyelvben sok zsidó szó van. Vallásuk keresztény vallás, azonban többféle vallás szertartásaival és hitelveivel van összekerveve. Egy évben kétszázhusz ünnepnap van és a nép mindeniket szigorúan betartja.

Az olaszok háborus készülődései ugylátszik tovább tartanak és a népszövetség határozata ellenére valószínűleg néhány héten belül megkezdődik a háboruszkodás. A háboru kimenetele bizonytalan, mert Abessziniának sok barátja van a nagyhatalmak között, ezek háboru esetén bizonyára megfogják segíteni.

Legény: Tíz évet adnék az életemből, ha az enyém lennél.

Leány: Biz' a nekem kevés lenne. Nekem az egysz kéne.

A magyar díszítés alapformái

Tulipán változatok

Régi székely varrottas tulipános díszítéssel

Régi székely varrottast mutatunk be, amelyen a fő díszítő elem a tulipán. Megfigyelhetjük azt a gazdaságot, ami ezen díszítésen van, hiszen 4 különböző formájú tulipán dísz láthatunk ezen a varrottas részleten.

Sárga utak.

Angliában az országutak építésénél, újabban érdekes kísérleteket végeztek. Az utak betonburkolatát sárgára festett anyagból építik meg. A megállapítások szerint a színes betonut éjszaka sokkal jobban látszik, minden akadályt jobban észre lehet venni azon, mintha az ut sötét volna.